

Lazaristenkapel - bouwplaats voor spiritueel-maatschappelijk denken en doen

Bijdrage van de Kepèlse Initiatiefgroep en de Orgelkring Peel en Maas aan de voortzetting van het Vincentiaans Charisma

Inleiding

Door het Nederlandse Huis van de Congregatie van de Lazaristen is het initiatief genomen om een plan te ontwikkelen voor het behoud van het gedachtegoed van Vincentius, het Vincentiaans Charisma, in deze regio. Dit is gebeurd in samenspraak met het Generaal van de Congregatie in Rome. Om bedoeld plan te ontwikkelen is het platform CM&CO ingesteld. Dit bestaat uit vertegenwoordigers van vier actielijnen die betrokken zijn bij verleden, heden en toekomst van de Lazaristen in Nederland. De vier actielijnen zijn: Familie-erfenis van de Lazaristen (zorgcentrum Vincent DePaul); Missionaire erfenis (Mgr. Schraven Stichting); Culturele Erfenis (Kepèlse Initiatiefgroep&Orgelkring); Spirituele erfenis (Vincent de Paul Center). De betrokkenheid van de Kepèlse Initiatiefgroep en de Orgelkring bij dit initiatief van de Nederlandse Lazaristen komt voort uit de inzet van beide groepen voor het behoud van twee rijksmonumenten: de kloosterkapel en het Cavaillé-Coll-Mutin-orgel.

Wie zijn we?

De Kepèlse Initiatiefgroep wordt gevormd door een dozijn inwoners van Peel en Maas die activiteiten/bijeenkomsten/excursies organiseren om te laten zien welk monumentaal erfgoed in de vorm van kapel en orgel aanwezig is in het centrum van Panningen. Door de bekendheid van dit erfgoed te vergroten wordt gewerkt aan de opbouw van voldoende draagvlak onder de bevolking voor het behoud en het zinvol benutten van dit erfgoed ten faveure van de gemeenschap van Peel en Maas. De Kepèlse Initiatiefgroep werkt nauw samen met de Orgelkring Peel en Maas.

De Orgelkring Peel en Maas promoot de combinatie van de monumentale kapel met het unieke Mutin-orgel en stelt zich tot doel jaarlijks een reeks orgelconcerten voor een zo breed mogelijk publiek te organiseren, via programma's van hoge (inter)nationale kwaliteit met zowel een klassieke als moderne programmering. De stichting voert kwaliteit (de beste organisten met de beste muziek op een uniek Mutin-orgel) hoog in het vaandel en voegt daar zo mogelijk andere muzikale elementen aan toe (combinaties met koren en andere instrumenten). Doordat deze concerten plaats vinden in de kapel, wordt naast de bekendheid van het Mutin-orgel ook de bekendheid van de kapel als 'huis van het orgel' vergroot en wordt het draagvlak voor behoud van beide rijksmonumenten versterkt.

Wat willen we?

De Kepèlse Initiatiefgroep en de Orgelkring zien de kapel en het Mutin-orgel als twee onafscheidelijke van elkaar afhankelijke rijksmonumenten. Ze zien deze combinatie als onmisbaar bij het vervullen van drie nader in te vullen functies: de liturgisch-religieuze

functie, de culturele functie, de maatschappelijke functie. In deze notitie worden enkele suggesties gedaan over mogelijke activiteiten.

Liturgisch-religieuze functie:

- De kapel zo lang mogelijk dienst laten doen als huiskapel voor de bewoners van het missiehuis en het zorgcentrum.
- Het gebruik van de kapel voor allerlei liturgische diensten binnen en buiten parochieel verband kan worden geïntensiveerd. Als de grote kerkgebouwen in de omgeving te duur worden om (regelmatig) in gebruik te houden, kan de kapel een volwaardig en financieel haalbaar alternatief zijn voor (semi)liturgische diensten, waaronder bijvoorbeeld ook huwelijksdiensten, afscheidsdiensten, bezinningsbijeenkomsten, etc.
- De kapel kan regelmatig voor het publiek toegankelijk zijn als stiltecentrum; op enkele plekken in het centrum van Panningen kan naar deze rustplek verwezen worden.
- Een aantal activiteiten die een relatie hebben met de liturgisch-religieuze functie kunnen plaatsvinden in de belendende ruimten, waaronder met name de Montgomeryzaal. Gedacht kan worden aan Bijbellezingen, repetitieruimte voor koren, vergaderruimte voor kerkbesturen en parochiale en maatschappelijke werkgroepen.

Culturele functie:

- De twee-eenheid, kapel en orgel, presenteren en voor het publiek toegankelijk maken via concerten en andere uitvoeringen met als constante organisator de Orgelkring, die daarbij ondersteunende uitbreiding zoekt bij andere gemeentelijke en regionale (cultuur)organisaties. Ook het organiseren van excursies rond kapel en orgel ressorteert onder deze activiteit.
- Naast muziek zijn er andere cultuuruitingen waarvoor kapel (al dan niet in combinatie met orgel) een prachtige locatie is: bijeenkomsten/cursussen over architectuur, over glas-in-lood-kunst, over kerkelijke kunst, over dichtkunst, over kerkmuziek, over klassieke muziek, over de historie van het klooster en van zijn bewoners.
- In de aanpalende locaties beneden en boven kunnen gaandeweg een archief en (virtuele) bibliotheek worden gerealiseerd op het gebied van onder meer kerk- en orgelmuziek, maar ook over de geschiedenis van het klooster en de religieuze organisaties die het achtereenvolgens hebben bevolkt en van daaruit (mondiale) activiteiten hebben ontwikkeld en uitgevoerd.
- Het in samenspraak met historische werkgroepen uit de verschillende dorpen inrichten van een (permanente) tentoonstelling over geschiedenis en functies van kloosters die in de gemeente Peel en Maas bestaan hebben of nog bestaan. Dit kan door middel van panelen met weergave van feiten en foto's, aangevuld met filmpjes waarin mensen die deze kloosters nog 'in bedrijf' hebben meegemaakt hun verhaal doen en uit eerste hand iets kunnen vertellen over de maatschappelijke betekenis van deze kloosters.

- In de ruimten rond de kapel kunnen (al dan niet vaste) exposities worden ingericht over aanwezig kerkelijk erfgoed en over gewaden, paramenten, vaatwerk, documenten en voorwerpen uit de gebieden waar missionarissen vanuit Panningen naar vertrokken zijn.
- In samenwerking met onderwijsinstellingen kunnen educatieve projecten worden opgezet waar de jeugd kennis kan maken met bv het orgel als technisch en muzikaal instrument, met de architectuur en inrichting van de kapel, met de plaats en functie van de congregatie in de wereld en de rol van de Kepèlse gemeenschap rond het klooster. Naast deze op het orgel gerichte functie zou het ook mogelijk zijn om voor leerlingen van scholen die op excursie gaan naar het buitenland of voor andere geïnteresseerden een kennismakingscursus te organiseren over kerkgebouwen die ze op hun buitenlandse reis gaan bezoeken.
- Specifiek is de rol van het missiehuis in WOII: het is een tijdlang hoofdkwartier geweest van de geallieerde troepen (Veldmaarschalk Montgomery) en voor een groot aantal mensen heeft het missiehuis tijdens de oorlog dienstgedaan als schuilkelder en als onderduikadres. Ook daarover kan in samenwerking met heemkundeverenigingen een (mogelijk permanente) tentoonstelling worden ingericht.
- In samenwerking met het cultureel centrum Dok6 kunnen de kapel en aanpalende ruimten eventueel gebruikt worden als locatie met een uitstraling en entourage die de inhoud van bepaalde culturele voorstelling kan ondersteunen en versterken.

Maatschappelijke functie:

- De kapel kan uitgroeien tot een rust-, ontmoetings- en bezinningscentrum waar mensen alleen of in groepsverband zich kunnen bezinnen op hun eigen leven, bij het samenleven in kleinere of grotere collectieven, waar mensen kunnen overleggen met elkaar en nieuwe ideeën op kunnen doen. De kapel en omgeving kan uitgroeien tot dé plek in de regio waar ook nieuwe spiritualiteitsbewegingen hun basis hebben.
- Er kan een centrum, een 'kepèl-academie', gecreëerd worden waar sprekers van naam en faam nieuw denken en doen etaleren, gestoeld op (vergeten) filosofen en theologen of andere belangrijke denkers en inspirators uit voorbije eeuwen. Of op bekende personages uit de kerkgeschiedenis of uit de bijbel. Bv Jozef om het vakmanschap van professionals weer nieuw leven in te blazen; of Martha om de betekenis van het zorgen terug te brengen in het maatschappelijke debat over toekomstbehoud; of de Samaritaan over de manier waarop wij met vreemdelingen omgaan. Het moet voor die mensen een eer zijn om uitgenodigd te worden een lezing te mogen verzorgen aan de kepèl-academie.
- In samenwerking met het nieuwe gemeenschapshuis van Panningen (de oude huishoudschool aan de overkant van de Kerkstraat) kunnen de kapel en aanpalende ruimten eventueel gebruikt worden als ontmoetings- en vergaderplek voor allerlei verenigingen in samenwerking met het Huis van de Gemeente, waar soms gebrek is aan geschikte accommodaties.

- Kapel, orgel en omringende tuin kunnen in (ANWB-) fietsroutes als bezienswaardigheden worden opgenomen, waarbij een theeschenkerij (met versnaperingen e.d.) in het gebouwde Folleville als uitnodigende rustplek en als meldpunt uitstekend zou kunnen functioneren.

Wat doen we?

Plannen genoeg. Willen deze – in de loop der tijd en stap voor stap – tot uitvoering worden gebracht, dan zijn er mensen nodig die een of enkele van deze plannen adopteren en zich inzetten voor de verwerkelijking ervan. Daarvoor is als eerste vereist dat meer inwoners van Peel en Maas dan nu het geval is, weet hebben van de aanwezigheid van de kloosterkapel en de mogelijkheden daarvan. Daar ligt de komende jaren nog het accent: bekendheid geven aan de kapel en enthousiasme kweken bij (groepen) mensen om initiatieven te nemen om invulling te geven aan de drie functies die deze kapel kan vervullen. Met dit doel voor ogen heeft de Kepèlse Initiatiefgroep de afgelopen jaren al enkele kleinschalige activiteiten georganiseerd. De initiatiefgroep is voornemens om daar de komende jaren – zo mogelijk geïntensiveerd – mee door te gaan.

Wat is onze bijdrage aan de voortzetting van het Vincentiaans Charisma?

Vincent de Paul was een Franse priester uit de 17^e eeuw (1581-1660) die de praktische inspirator, organisator en aanpakker was van een van de grootste maatschappelijke vraagstukken van zijn tijd, te weten het armoedevraagstuk. Hij heeft een sociaal-religieuze beweging in gang gezet die tot de dag van vandaag groepen mensen in alle landen van de wereld inspireert om maatschappelijke vraagstukken rond armoede aan te pakken. In de 21^e eeuw hebben die vraagstukken met name betrekking op: armoede en sociale ongelijkheid; zorg voor medemens en natuur; samenloosheid en ontheemding; materialistische zinledigheid. De moderne invulling van de Vincentiaanse spiritualiteit beweegt zich langs het onderkennen en aanpakken van deze samenlevingsvraagstukken. Samen met de drie andere actielijnen kunnen de Kepèlse Initiatiefgroep en de Orgelkring in deze regio kleinschalige activiteiten en bijeenkomsten organiseren, die mensen van alle leeftijdsgroepen en gezindten inspireren en praktische mogelijkheden bieden om het gevoel voor, de kennis van en de betrokkenheid bij genoemde maatschappelijke vraagstukken te vergroten. Dat kan via religieus-liturgische en culturele activiteiten in samenwerking met of ter ondersteuning van maatschappelijke organisaties die praktische hulp bieden ten aanzien van genoemde maatschappelijke vraagstukken. Zo kan de lazaristen stap voor stap uitgroeien tot een bouwplaats voor spiritueel-maatschappelijk denken en doen.

Panningen, 24 oktober 2018

Kepèlse Initiatiefgroep en Orgelkring Peel en Maas